

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

27 april 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitspraken van federaal minister Demotte betreffende het faciliteitenonderwijs en de gevolgen hiervan voor de onderhandelingen terzake tussen de gemeenschappen en de federale overheid

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijskansen voor laaggeschoolden

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ondermaats taalaanbod aan laaggeschoolde anderstaligen in de provincie Vlaams-Brabant

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onderwijsaspecten van het Federale Veiligheids- en Detentieplan

Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het taalgebruik aan de hogescholen en universiteiten

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problematiek van de contingentering van artsen en tandartsen en de toegang tot de opleiding

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 27 april 2000

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.25 uur.*

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitspraken van federaal minister Demotte betreffende het faciliteitenonderwijs en de gevolgen hiervan voor de onderhandelingen terzake tussen de gemeenschappen en de federale overheid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitspraken van federaal minister Demotte betreffende het faciliteitenonderwijs en de gevolgen hiervan voor de onderhandelingen terzake tussen de gemeenschappen en de federale overheid.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, alleen al het vooruitzicht dat de taalinspectie opnieuw zou functioneren en een eerste concreet initiatief van de enige Nederlandstalige taalinspecteur heeft langs Franstalige kant nogal wat nervositeit veroorzaakt en dat is begrijpelijk.

De inspectie is van belang omdat de taalwetgeving op het onderwijs in faciliteitengemeenten de toegang tot het Franstalig onderwijs beperkt tot kinderen die aan bepaalde voorwaarden voldoen, namelijk dat zij Franstalige ouders hebben, doorgaans Frans spreken en in de betrokken gemeente wonen. Heel de filosofie van de wet van 30 juli 1963 houdende de taalregeling in het onderwijs bestond erin het faciliteitenonderwijs als middel te gebruiken om de integratie van die kinderen in de Vlaamse gemeenten in de hand te werken.

Mevrouw de minister, in dat opzicht vind ik het jammer dat u niet beschikt over gegevens over het aantal leerlingen in Franstalige faciliteitenscholen die na het basisonderwijs overstappen naar het Nederlandstalig secundair onderwijs. Ik heb u daar een tijdje geleden een schriftelijke vraag over gesteld en u bleek niet over cijfers te beschikken. Toch dring ik erop aan dat u die oefening toch eens zou laten maken, want ik vind dat het voor een overheid die jaarlijks 300 miljoen frank betaalt aan onderwijs belangrijk is te weten of het onderwijs zijn oorspronkelijke doel bereikt. Ik heb alvast de indruk, en ik ben zeker niet alleen, dat dat niet het geval is. Het onderwijs is de voorbije decennia alleszins geëvolueerd naar een instrument ten behoeve van de Franstalige strategie om de verfransing van de Vlaamse Rand rond Brussel in de hand te werken. Het is ook de bedoeling dit te bewerkstelligen voor Ronse en in mindere mate ook in Voeren toen daar nog faciliteitenonderwijs was. Nu is het onderwijs in Voeren immers zagezegd gepri vatiseerd. In die strategie kan dus iedereen worden gebruikt, ook de kinderen van buitenlandse residenten als ik ze zo mag noemen.

Mevrouw de minister, het eerste wat ik mij afvraag is of u het ermee eens bent dat de faciliteitenwetgeving ook door buitenlanders kan worden ingeroepen om hun kinderen naar deze scholen te sturen. Voormalig federaal minister Demotte zei in maart 2000 als antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Mortelmans en als antwoord op een aantal interpellaties dat dit voor hem wel degelijk kan. Ik citeer zijn woorden : 'En ce qui me concerne, j'ai quelques précisions à apporter. Tout d'abord il n'est effectivement pas admissible que le contrôle exercé par l'inspection linguistique ait comme conséquence d'effacer les enfants des ressortissants européens francophones, situés sur le territoire des communes de la périphérie Bruxelloise. Il est en effet certain que la nationalité d'un élève ne constitue nullement un critère que les inspecteurs linguistiques pourraient prendre en conside-

Van Nieuwenhuysen

ration. La loi linguistique de 1963 se fonde sur le domicile du chef de famille et non sur la nationalité'.

Dat is dus het standpunt van minister Demotte en van de federale regering. De minister beroept zich daarvoor op een uitspraak uit 1973 van de zogenaamde Jury voor Taalinspectie die van 1985 tot recent niet meer bestond. Mij lijkt het echter dat het de politici en het beleid moeten zijn die over dergelijke zaken beslissen en niet die jury. Overigens zegt minister Demotte trouwens dat de taalwetten stelen op de woonplaats van het gezinshoofd en niet op de nationaliteit.

Er is natuurlijk ook nog dat andere criterium, namelijk artikel 6 van de wet 30 juli 1963, waarin wordt gesteld dat in de faciliteitengemeenten kleuter- en lager onderwijs mag worden verstrekt in een andere landstaal indien deze taal de moedertaal of de gebruikelijke taal van het kind is. Met andere woorden : indien het kind thuis dus ook Frans spreekt. Bij mijn weten is dat, behalve voor degenen met de Franse nationaliteit, voor de meeste van die buitenlandse kinderen niet het geval. Ik neem aan dat bijvoorbeeld Duitsers met hun kinderen nog altijd Duits spreken en Spanjaarden Spaans, maar de federale minister schijnt daar dus totaal geen rekening mee te willen houden. Ik heb daar bezwaar tegen om principiële, maar ook om praktische redenen.

Ik beschik niet over recente cijfers, want die worden pas verstrekt in juni 2000, maar ik heb wel de cijfers van vier jaar geleden waaruit blijkt dat het aandeel van die buitenlandse kinderen in het Franstalige faciliteitenonderwijs toch niet onbelangrijk is. In Linkebeek en Wommel gaat het om 5 tot 8 procent van de leerlingen, maar in Drogenbos bedraagt het percentage 13 procent, in Wezembeek-Oppem 15 procent, in Kraainem 24 procent en in Sint-Genesius-Rode 18 procent. In totaal spreken we dan over, althans voor vier jaar geleden, 615 leerlingen en ik kan alleen maar vermoeden dat dit aantal de afgelopen jaren is gestegen.

Mevrouw de minister, u verwees in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 65 van 7 februari 2000 naar een overleg inzake de taalinspectie dat er is geweest met de federale regering. Vandaag had ik graag van u vernomen of kinderen van buitenlanders al dan niet kunnen worden ingeschreven in de faciliteitenscholen en onder welke voorwaarden. Is die vraag tijdens uw onderhandelingen aan bod gekomen ?

In uw antwoord op de bovenvermelde schriftelijke vraag hebt u het over een voorontwerp van een samenwerkingsakkoord voor de controlemodaliteiten voor de taalinspectie op de scholen en inschrijvingen en voor de sancties bij overtredingen. Ik zou graag weten wat de inhoud ervan is. Bovendien vraag ik me af welke opmerkingen de Vlaamse Gemeenschap daarbij heeft geformuleerd. Ik neem trouwens aan dat er ook van Franstalige kant bemerkingen zijn geweest en ook daar kunt u dan misschien wat meer over zeggen.

Ten slotte had ik graag geweten hoe u zult reageren als, los van de onderhandelingen over dit samenwerkingsakkoord die nog lang kunnen aanslepen of zelfs kunnen mislukken, blijkt dat de taalinspectie, zolang er geen akkoord is, weigert na te gaan of de huistaal van die kinderen die in het Franstalig onderwijs school lopen wel degelijk het Frans is. Minister Demotte zegt dat inspecties pas gevolg kunnen hebben na het afsluiten van het akkoord, terwijl het mijn mening is dat de toepassing van de taalwetgeving toch niet mag afhangen van het al dan niet tot stand komen van zo een akkoord. Het gaat hier blijkbaar om een Franstalige strategie die al een aantal jaren wordt toegepast. De taalwetgeving bestaat, maar ze wordt niet toegepast en dus streeft men naar een akkoord dat een afwijking op die wetgeving inhoudt.

Mevrouw de minister, u weet dat mijn fractie al jaren vraagt om op zijn minst de onderwijsfaciliteiten op dezelfde manier toe te passen als dat in Wallonië gebeurt : namelijk niet. Ik zou van u toch op zijn minst de belofte willen horen dat zolang de taalinspectie niet functioneert en zolang de taalwetgeving niet wordt toegepast op buitenlanders, u bereid bent hun aantal in mindering te brengen in de berekening van de subsidies die Vlaanderen aan dat Franstalige onderwijs verschaft.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal de heer Van Nieuwenhuysen antwoorden op de manier die hij waarschijnlijk verwacht. Ik zal namelijk het wettelijk kader schetsen dat hij al kent, want daarover gaat in eerste instantie de discussie.

Artikel 6 van de onderwijstaalwet van 1963 stelt dat in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut het lager onderwijs in de andere landstaal kan worden verstrekt indien deze taal de moedertaal van het kind is en het gezinshoofd in een van deze gemeenten verblijft. U verwees daar zelf reeds naar,

Vanderpoorten

maar het is inderdaad een belangrijke zin die enkel over de moedertaal spreekt en over de verblijfplaats van het gezinshoofd. In de taalregeling van 1963 is nationaliteit dus geen onderscheidingscriterium.

De uitspraak van minister Demotte, namelijk dat kinderen van Europese onderdanen niet mogen worden geweerd uit Franstalige scholen in Vlaamse faciliteitengemeenten moet volgens mij dan ook in die zin worden geïnterpreteerd. Kinderen van Europese en trouwens ook van niet-Europese onderdanen kunnen inderdaad niet worden geweerd als zij het Frans als moedertaal hebben en het gezinshoofd in een van de faciliteitengemeenten verblijft. Voor kinderen die een andere moedertaal hebben is dit natuurlijk niet het geval. Het is nu juist de taak van de taalinspectie om die aspecten te controleren.

Er werd over dit onderwerp met de verschillende niveaus en collega's een principiële overleg opgestart, maar echt concrete onderhandelingen zijn er nog niet. Ik bedoel daarmee dat er is afgesproken dat er wel degelijk onderhandelingen zullen komen met de Franse en federale collega's, maar dat we nog geen inhoudelijke discussies hebben gevoerd en dat er dus ook nog geen resultaten kunnen worden voorgelegd. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat de problematiek die u hier aanhaalt daar ter sprake zal komen.

De verantwoordelijkheid om de correcte toepassing van de taalwetgeving in deze materie te controleren ligt inderdaad in eerste instantie bij de taalinspectie en dat is een federale dienst. Indien zou blijken dat er misbruiken zijn, dan zullen de gepaste maatregelen worden getroffen.

Meer kan ik daarover voorlopig niet zeggen, daar dit het onderwerp van de discussie vormt. Ik veronderstel echter dat daar binnen onafzienbare tijd opnieuw een vraag over zal komen. Op die manier zal deze commissie de stand van het overleg op de voet kunnen volgen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik zal deze suggestie zeker ter harte nemen.

Ik wijs erop dat dezelfde wetgeving tot 1973 wel zo werd geïnterpreteerd dat nationaliteit als een criterium gold. Met andere woorden, kinderen van bui-

tenlanders werden niet aanvaard in het Franstalige faciliteitenonderwijs in Vlaanderen. Wat dat betreft verschillen we dus duidelijk van mening.

U zegt dat er op dit ogenblik niet echt een discussie wordt gevoerd over deze aangelegenheid. In uw antwoord op mijn vraag van 7 februari is echter wel sprake van een voorontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap betreffende de controlemodaliteit op de schoolinschrijvingen door de taalinspectie inzake onderwijs en de toepassing van sancties bij overtreding ervan.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er is een verschil tussen teksten opstellen en het maken van principiële afspraken over het overleg dat zal plaatsvinden over die teksten. Er bestaan teksten aan diverse zijden : ook vroeger bestonden die al. Alleen hebben ze weinig zin als men op een bepaald ogenblik niet komt tot rechtstreeks overleg en inhoudelijke discussies.

Dat laatste is tot op heden niet gebeurd. Het heeft dan ook geen zin om het te hebben over een stand van zaken. Het gaat alleen over een ontwerp, niet meer.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik begrijp niet goed waarover er eigenlijk moet worden onderhandeld. De taalwet is er en moet worden toegepast. Er bestaat een taalinspectie. De wijze waarop die moet werken ligt vast. Waarover moet er in dat verband nog een samenwerkingsakkoord tot stand komen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er zijn verschillende onderwerpen die nog moeten worden besproken en samen op de agenda zullen worden geplaatst. Ik denk bijvoorbeeld aan het taalonderricht op zich. Ook de wijze waarop de taalinspectie gebeurt moet ter sprake worden gebracht.

U haalde het zelf aan : de taalinspecteurs hebben een hele tijd niet gewerkt, tot er een examen werd georganiseerd en ze opnieuw aan het werk zijn gegaan. Dat heeft dan aanleiding gegeven tot commotie, waarbij aan beide zijden van de taalgrens bepaalde uitspraken werden gedaan. Ook die elementen moeten aan bod komen in het overleg.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Dan is er nog een vraag waarop u me geen antwoord hebt gegeven. Ik heb verwezen naar de uitspraak van minister Demotte. Zolang dat akkoord er niet is kan de taalinspectie, die op dit ogenblik functioneert, zij

Van Nieuwenhuysen

het op halve kracht, volgens hem geen gevolg geven aan haar vaststellingen. De inspecteurs mogen zoveel inspecteren als ze willen, er wordt geen gevolg aan gegeven. Hoe staat u daar tegenover ?

Minister Marleen Vanderpoorten : De taalwetgeving is wat ze is. Ik zal hierover in elk geval overleg plegen met de federale collega's. Ik zal hen uw opmerkingen ook overmaken, want, zoals ik reeds zei in mijn antwoord, men moet zich uiteraard houden aan de geldende wetten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijskansen voor laaggeschoolden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijskansen voor laaggeschoolden.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, onlangs vernamen we via diverse kanalen dat er vragen worden gesteld bij de huidige onderwijskansen van kinderen van laaggeschoolden. In het kader van het democratiseringsproces in het hoger onderwijs zou men kunnen stellen dat iedereen gelijke kansen moet krijgen om deel te nemen aan dat onderwijs.

Uit berekeningen van een KUL-studie met als titel 'De evolutie in sociale herkomst van de studentenpopulatie Katholieke Universiteit Leuven 1964-1995' valt af te leiden dat voor kinderen van de laagst geschoolden – per definitie ouders die enkel lager onderwijs hebben gevolgd – de situatie er zelfs op achteruit gaat, zeker in het universitair onderwijs. Terwijl deze kinderen in 1970 viermaal minder kans hadden om aan de universiteit te studeren, hebben ze daar in 1990 tienmaal minder kans toe. We vinden het een verontrustende conclusie dat het democratiseringsproces in de universiteit er in 30 jaar op achteruit is gegaan.

Is de conclusie van de KUL-studie terecht ? Is de situatie van kinderen van laaggeschoolden in die periode slechter geworden ? Geldt die conclusie ook voor andere universiteiten en hogescholen ? Betekent dit dat initiatieven zoals studiebeurzen slechts een beperkt effect hebben ? Hoe kan de Vlaamse Gemeenschap deze neerwaartse spiraal ombuigen en ervoor zorgen dat de kinderen van laaggeschoolde ouders meer kansen krijgen in het universitair of hoger onderwijs ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, het onderzoek waarnaar de heer De Cock verwijst had inderdaad tot doel de evolutie in de sociale herkomst van de totale Belgische studentenpopulatie aan de KUL te beschrijven voor de periode 1964-1995.

De vraag is of we deze gegevens kunnen extrapoleren naar andere universiteiten en naar het hoger onderwijs. Dit al te veel veralgemenen houdt immers een risico in. Het is immers niet zeker dat de populatie waaruit de KUL rekruteert een getrouwe afspiegeling is van de hele Vlaamse populatie. Om dat te weten zou men dan weer over de rekruteringsgegevens van de andere instellingen moeten beschikken. Dat vergt dan weer een heel onderzoek op zich.

Recent onderzoek dat plaatsvond in opdracht van het departement Onderwijs en gebaseerd is op een steekproef die wel representatief is voor de hele Vlaamse studentenpopulatie, maar dus weliswaar slechts een steekproef is, bevestigt echter die ongelijke participatie aan het hoger onderwijs. Een aantal andere studies die daar gedeeltelijk over handelen bevestigen dat ook. Uit de studie blijkt bovendien dat 25 percent van de jongeren niet het vereiste diploma heeft om aan hoger onderwijs te beginnen. Voor arbeiderskinderen geldt dat de helft van hen dat diploma niet heeft, terwijl dat cijfer voor kinderen van bedienden en kaderleden respectievelijk 15 en 10 percent bedraagt.

Deze ongelijkheid bij de toegang is ook terug te vinden in de mate van effectieve participatie aan het hoger onderwijs. Zelfs binnen de groep die doorstroomt naar het hoger onderwijs zijn er nog grotere sociale verschillen, die u wellicht ook wel kent. Kinderen van arbeiders stromen vooral door naar het hogeschoolonderwijs van één cyclus en veel minder naar de universiteit. Het hoger onderwijs van twee cycli bevindt zich tussen deze beide uitersten. Uit deze gegevens blijkt dus dat deze

Vanderpoorten

fout al veel eerder optreedt dan in het tertiair onderwijs. Daaraan moet dus worden gesleuteld.

Studiebeurzen hebben inderdaad slechts een beperkt effect. Het is een algemene vaststelling dat studiebeurzen niet steeds terechtkomen bij diegenen die ze het hardst nodig hebben. Terzake kunnen soms verbijsterende vaststellingen worden gedaan : soms worden deze beurzen niet aangevraagd of kent men de precieze mogelijkheden niet. Dit vormt het onderwerp van de werkzaamheden van de subcommissie inzake studietoelagen. Er is ook een duidelijk verschil naargelang van de studierichting en tussen hogescholen en universiteiten inzake het aantal mensen dat gebruik maakt van de studiebeurs. Af en toe heeft dat zelfs iets te maken met de aard van de opleiding.

Men zou een heel sociologisch onderzoek kunnen voeren over de vraag welke studierichting in eerste instantie worden gekozen door mensen van een bepaalde afkomst. Dat hangt ook samen met de werkzekerheid, hoewel iets minder sterk dan in het verleden. De mogelijke werkzekerheid blijkt niet voor iedereen even belangrijk te zijn. In het hoger onderwijs buiten de universiteit is er dan weer sprake van mensen die bissen of zelfs trissen en daarom geen recht hebben op een studiebeurs. Ook met deze elementen moet men rekening houden.

Bovendien volstaat het kunnen krijgen van een studiebeurs voor sommige mensen niet om aan een studie te kunnen beginnen. Dat is de meest schrijnende vaststelling, die we toch moeten maken en die hier opnieuw aan bod zal komen als we het meer uitgebreid zullen hebben over studietoelagen en sociale voorzieningen. Dit alles wijst erop dat absoluut moet worden gesleuteld aan dit systeem, zij het gefaseerd. Dit is immers een belangrijk element in de democratisering. Voor sommige mensen zijn er naast deze financiële drempels ook sociaal-culturele drempels.

Hoe kunnen we die trend ombuigen en ervoor zorgen dat kinderen van laaggeschoolde ouders meer kansen krijgen in dat hoger onderwijs ? In de eerste plaats moet het stelsel van studietoelagen worden geoptimaliseerd, zodat die beurzen vooral en voldoende deze mensen bereiken die er in eerste instantie nood aan hebben. Maar er moet ook en vooral worden gekeken naar de toegangspoort die leidt naar het hoger onderwijs. De drempels in het secundair en het basisonderwijs moeten worden weggewerkt. We weten dat het vaak al misloopt

met de oriëntering van het basis- naar het secundair onderwijs. Als sommige kinderen in het beroepssecundair onderwijs terechtkomen heeft dat immers niet altijd te maken met hun intellectuele capaciteiten.

Er zijn ook projecten tot zorgverbreding, die onder meer tot doel hebben dat verkeerd oriënteren te verhelpen en de leerlingen op een betere wijze te laten kiezen voor die studierichting waar ze ook als volwassene het meest baat bij zullen hebben. In een perfect systeem, waarbij die oriëntatie correct verloopt, zou iedereen daar moeten terechtkomen waar hij het beste thuishoort, of dat nu het beroepssecundair onderwijs is of de universiteit. Ik maak me geen illusies dat dit ideale systeem op korte termijn zal worden gerealiseerd. Dit heeft ook veel te maken met de mentaliteit, maar we moeten er alles aan doen om de systemen die wel bestaan te gebruiken. Dan denk ik onder meer aan het studiebeurzensysteem, maar het is veel meer dan enkel een kwestie van geld.

Er moet worden bijgestuurd in de zorgverbreding, maar ook in de participatie van ouders, zodat zij goed worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor hun kinderen. Ook de leerkrachten moeten heel goed worden geïnformeerd over die toekomstmogelijkheden. Dat mag niet alleen worden overgelaten aan de CLB's. Dit is in het verleden misschien wat te veel gebeurd. De leerkrachten werken het meest met de kinderen en worden bijgevolg vaak om raad gevraagd. Meestal zijn zij echter niet de best geïnformeerde personen wat betreft de mogelijkheden buiten de eigen school. Hier bevindt zich de fout.

Ik heb geprobeerd om zo volledig mogelijk op de vraag te antwoorden, maar ik realiseer me wel degelijk dat dit een probleem vormt. Dit is ook de reden waarom de beleidsnota zoveel aandacht besteedt aan het vermijden van elke dualisering in het onderwijs. Vooral in het basis- en in het secundair onderwijs loopt het vaak mis. Wat er in het hoger onderwijs nog misloopt, is vaak een resultaat van fouten in de eerste twee stadia.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik wil allereerst de minister bedanken voor haar uitgebreid antwoord. Ik heb begrepen dat dit probleem zeer vroeg moet worden bijgestuurd, namelijk in het basis- en in het secundair onderwijs. Ik neem bijgevolg aan dat de subcommissie over de studietoelagen zich diepgaand over deze problematiek zal buigen en dat er vanuit die hoek een nieuwe wind kan waaien.

De Cock

Ik heb ook begrepen dat de leerkrachten wel het dichtst bij de leerlingen staan, maar dat zij tegelijkertijd meer contacten moeten krijgen met de mogelijkheden die buiten hun school bestaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ondermaats taalaanbod aan laaggeschoolde anderstaligen in de provincie Vlaams-Brabant

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ondermaats taalaanbod aan laaggeschoolde anderstaligen in de provincie Vlaams-Brabant.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit onderwerp is eigenlijk al meermaals aan bod gekomen. Mijn vraag om uitleg gaat specifiek om de aandacht die de Vlaamse overheid aan het Nederlands als tweede taal schenkt. Indien men dit onderwerp ter sprake brengt, heeft men het vaak over de inburgering van toestromende allochtonen uit landen die niet tot de EU behoren. Ik wil er echter op wijzen dat de situatie in de provincie Vlaams-Brabant anders is dan elders in Vlaanderen.

Een goede illustratie van deze andere situatie is een studie die vier of vijf jaar geleden door de Kamer van Handel en Nijverheid van Halle-Vilvoorde is uitgevoerd. Uit deze studie blijkt dat één derde van de werkzoekenden in het arrondissement geen werk vinden omdat ze enkel Frans kennen. De VDAB van Zaventem stelt zelfs dat meer dan 50 percent van de werkzoekenden in Zaventem geen werk vinden omdat ze geen Nederlands kennen.

Deze resultaten nopen mij tot de vaststelling dat de nood hier het hoogst is om mensen in te burgeren, om ze het Nederlands aan te leren en om ze te laten deelnemen aan het sociale en aan het werkleven. Door middel van een door de KUL uitgevoerde studie heeft de provincie Vlaams-Brabant hier

recent de aandacht op gevestigd. Uit deze studie blijkt niet enkel een grote aanwezigheid van laaggeschoolden, maar ook dat er voor 14.447 laaggeschoolde volwassen anderstaligen slechts 1.516 lesplaatsen zijn. De vraag is met andere woorden veel groter dan het aanbod.

Ik ben me bewust van de inspanningen die de Vlaamse regering wil leveren en van het bijkomend geld waarin ze voorziet voor die inspanningen. Ik wil echter nogmaals wijzen op het dubbele aspect in deze provincie. Er zijn niet enkel heel wat in te burgeren allochtonen, maar tevens – om niet te zeggen vooral – een hele reeks in te burgeren anderstalige autochtonen. Ook deze laatste categorie van mensen moet worden ingeburgerd, zodat zij allemaal kunnen deelnemen aan het sociaal leven om tevens hun werkmogelijkheden in de toekomst te kunnen vrijwaren.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik zou de heer Van Vaerenbergh willen vragen of het niet beter zou zijn te spreken over Brussel-Halle-Vilvoorde in plaats van over de provincie Vlaams-Brabant. Ik vraag me namelijk af of deze vaststellingen ook voor het arrondissement Leuven gelden ?

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijn vraag om uitleg geldt duidelijk ook voor het arrondissement Leuven. Ik heb twee voorbeelden aangehaald. Het eerste voorbeeld is de door het provinciebestuur bestelde en door de KUL uitgevoerde studie. Het tweede voorbeeld is een oudere reminiscentie, namelijk de studie van de Kamer van Handel en Nijverheid betreffende de situatie in Halle-Vilvoorde. De studie heeft het structureel probleem van de tewerkstelling duidelijk aangetoond. Een aantal mensen zullen zich nooit aan deze situatie kunnen onttrekken omdat ze het Nederlands niet machtig zijn. Dit probleem moet worden opgelost.

Ik wil er overigens op wijzen dat de VDAB een allochtoon, afkomstig uit een land dat niet tot de EU behoort, kan opleggen om Nederlands te leren. Indien de allochtoon hier niet op ingaat, kan hij zijn werkloosheidsvergoeding kwijtspelen. De VDAB kan echter niet op dezelfde manier optreden ten overstaan van anderstalige autochtonen. Ik vind dit een discriminatie.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Van Vaerenbergh heeft de vinger op de wonde gelegd. De provincie Vlaams-Brabant wordt inderdaad met een dubbele problematiek geconfronteerd. Dit geldt overigens ook voor het leerplichtonderwijs in deze provincie. De scholen moeten namelijk niet enkel rekening houden met Nederlandstaligen en allochtonen, maar ook met autochtonen die van huis uit Fransstalig zijn. Deze complexe situatie laat zich uiteraard ook op het vlak van de tewerkstelling voelen. Ik zou mijn antwoord echter willen opsplitsen.

Wat de allochtonen betreft, heeft de Vlaamse regering op 31 maart jongstleden beslist om 235 miljoen frank uit te trekken voor de inburgeringscontracten. Deze middelen zullen in eerste instantie aan taallessen worden besteed. De wachtlijsten zijn immers zeer lang.

Ik herinner me overigens dat hierover vorig jaar in deze commissie al eens een vraag is gesteld. Ik heb toen in mijn antwoord gesteld dat de wachtlijst een bedrag van 330 miljoen frank vertegenwoordigt. Deze 235 miljoen frank kunnen dit probleem al gedeeltelijk verhelpen. Het risico bestaat echter dat het tekort aan leerkrachten zich ook in deze sector zal manifesteren.

Ik kan u alleszins verzekeren dat hieraan wordt gewerkt. Deze inspanningen zullen over de grenzen van de departementen heen worden geleverd. De minister van Welzijn zal het dossier trekken, maar ook de ministers die zich met stedenbeleid bezighouden, zullen hierbij worden betrokken. We vertrekken namelijk best vanuit de basis en dat zijn in dit geval de gemeenten.

Het wegwerken van de wachtlijsten is alleszins essentieel. We moeten een intensieve taaltraining kunnen opzetten. Ik ga ervan uit dat iedereen ondertussen overtuigd is van het feit dat men zich niet echt in een omgeving kan integreren zonder ook de taal van die omgeving te beheersen.

De te leveren inspanningen zijn overigens nog groter dan men op het eerste zicht zou denken. Men moet ook bij deze doelgroep rekening houden met een zekere differentiatie. Bepaalde mensen kennen echt geen woord Nederlands. Anderen kunnen zich uit de slag trekken en sommigen hebben zelfs een redelijke kennis van onze taal. Wat de tewerkstelling betreft, is het trouwens duidelijk dat men voor bepaalde jobs een meer dan redelijke kennis van de taal moet hebben. Mensen die reeds een redelijke kennis van de taal hebben opgedaan, moeten zich evenwel niet tot de basiseducatie wenden. We

moeten van in den beginne rekening houden met de differentiatie in het aanbod en in de opleiding van de leerkrachten. Iemand die absoluut geen woord Nederlands kent, moet immers op een andere manier worden benaderd dan iemand die al een redelijk woordje kan meepraten.

De problematiek van de minderjarige anderstaligen ligt dan weer heel anders. Als zij in een klas terecht komen met medeleerlingen die zij niet begrijpen, is dat voor die kinderen ook psychologisch zeer belastend. Ook dit moet met andere woorden op een zeer specifieke manier worden aangepakt.

Verder wordt Vlaams-Brabant eveneens geconfronteerd met de aanwezigheid van Franstaligen. We zullen in de nabije toekomst in een aanbod moeten voorzien dat zich specifiek tot die mensen richt. De VDAB heeft terzake overigens reeds een aantal voorstellen gelanceerd. Wat de volwassenen betreft, richten drie verschillende sectoren cursussen in. Zo zijn er het volwassenenonderwijs en de basiseducatie binnen het departement onderwijs, de zelfstandigenopleiding van het VIZO en de cursussen van de VDAB.

Er zijn momenteel een aantal afspraken op het niveau van kabinetsmedewerkers en administratie gemaakt om tot een overleg te komen inzake de efficiëntste manier om alle bestaande taalcursussen te laten samenwerken. Het bestaan van de overlegplatformen Edufora komt ons in deze context goed uit. De vier betrokkenen zitten hier bij elkaar en kunnen makkelijker dan in het verleden afspraken maken over het aanbod in elke richting.

Een andere mogelijkheid betreft het stimuleren van uitwisselingsmogelijkheden tussen de gemeenschappen op het niveau van het secundair onderwijs. Een aantal scholen organiseren nu dergelijke uitwisselingsprogramma's met leerlingen uit het secundair of het basisonderwijs van Franstalige scholen. Ook hier is het de bedoeling om de taal actiever te gebruiken. Talenkennis zal een pluspunt blijven bij het latere zoeken naar werk. Er wordt momenteel overlegd met de Franse Gemeenschap om manieren te vinden om deze uitwisselingen te stimuleren. Momenteel gaat het namelijk om geïsoleerde initiatieven van bepaalde scholen.

Ik besef ten volle dat het hier om een groot probleem gaat, zowel wat de allochtonen als wat de autochtonen betreft. Het is niet louter een kwestie van middelen. Ook de opleiding van de leerkrachten en het voorzien in voldoende differentiatie is van groot belang.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Als ik het goed begrijp, zullen de inspanningen worden voortgezet, maar zullen er geen bijkomende of speciale inspanningen met betrekking tot Vlaams-Brabant worden geleverd.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijns inziens zal de praktijk uitwijzen dat de behoefte in Vlaams-Brabant groter is en zal dit sowieso resulteren in een verhoging van de inspanningen en van de middelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onderwijsaspecten van het Federale Veiligheids- en Detentieplan

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onderwijsaspecten van het Federale Veiligheids- en Detentieplan.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de loop van de maand februari 2000 is de inhoud van het zogenaamde federale Veiligheids- en Detentieplan van de minister van Justitie bekendgemaakt. Het is uiteraard niet mijn bedoeling om dit plan in het bestek van een vraag om uitleg inhoudelijk te bediscussieren.

Wat me verwondert, is de stelling van federaal minister Verwilghen dat de gemeenschappen – en meer in het bijzonder het onderwijs – moeten voorzien in een specifiek op jongeren gerichte opleiding. Die opleiding moet meer specifiek worden gericht op jongeren, om te voorkomen dat ze later ongewenst seksueel intimiderend of gewelddadig gedrag zouden ontwikkelen. Hij stelt dat de scholen jongeren voorbereiden op tewerkstelling en hun maatschappelijke inbedding in een concurrentiële omgeving, zonder concreet perspectief. Dat kan aanleiding geven tot geweld op en rond de school. Hij vindt ook dat de gemeenschappen een

beter schoolklimaat en een beter onderhandeld schoolreglement moeten tot stand brengen.

Mevrouw de minister, blijkbaar is de federale minister van Justitie van oordeel dat ons onderwijs op verschillende vlakken tekortschiet. Dat is zijn goed recht. Ik vraag me alleen maar af of er daarover overleg is geweest tussen de minister van Justitie en u. Hebt u daarbij beloften gedaan, of bent u verbintenissen aangegaan om het lessenpakket, de eindtermen of het schoolreglement aan te passen, of om het schoolklimaat in het algemeen te wijzigen ?

Ik heb u daar vorige maand al een schriftelijke vraag over gesteld. U hebt me daarop vrij snel geantwoord dat het Vlaams onderwijsbeleid al heel wat initiatieven heeft genomen om dit probleem preventief aan te pakken. Ter illustratie hebt u bij uw antwoord een omstandige toelichting gevoegd. Ik vraag me nu af of de houding van de federale minister en de uitwerking van bijvoorbeeld Project-63 is gestoeld op overleg met de gemeenschapsministers. En voorziet u voor de toekomst in overleg ? De federale minister vermeldt in zijn plan dat de onderwijssector een voorkomingsbeleid moet voeren. Dat impliceert dat hij van oordeel is dat het huidige beleid niet voldoet, en minstens moet worden bijgestuurd. Bent u het daar mee eens, en mogen we ons in dat geval verwachten aan een aanpassing van het lessenpakket of aan andere maatregelen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 1 maart is een informele vergadering op het kabinet van minister Verwilghen gehouden. De Vlaamse kabinetten van Onderwijs en Welzijn waren uitgenodigd. Er werd gevraagd het Veiligheidsplan te bestuderen en daar een standpunt over in te nemen.

Mijn administratie heeft dat plan doorgelicht en de raakvlakken met onderwijs in kaart gebracht. In een brief die ik minister Verwilghen zal schrijven, zal ik uiteenzetten welke aanbevelingen in het plan door de onderwijssector ter harte zullen worden genomen en welke kritisch zullen worden bekeken. In die brief zal ik ook toelichten welke projecten en maatregelen al zijn genomen of op het punt staan om uitgevoerd te worden. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag heb ik een aantal van die projecten en maatregelen al opgesomd.

Vanderpoorten

Op basis van dit standpunt zal er wellicht opnieuw worden overlegd met Justitie. De Vlaamse regering heeft alvast de bedoeling om ook de ministers voor Jeugd en Welzijn daarbij te betrekken. Het gaat immers om een complexe materie, die een intense samenwerking tussen verschillende ministers vereist.

Ik wil mijn antwoord op uw vraag van 3 maart 2000 aanvullen. De uitvoering van het Federale Veiligheids- en Detentieplan zal niet leiden tot aanpassingen van de eindtermen. Ik heb aangetoond dat in de eindtermen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs voldoende aandacht wordt besteed aan het aanleren van attitudes die tot een gezonde, actieve, veilige en weerbare levensstijl leiden. De onderwijsverstrekkers moeten de vakgebonden eindtermen en ontwikkelingsdoelen in hun leerplannen verwerken ; de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen moeten worden nagestreefd. Volgens mij zijn er vandaag geen redenen om de eindtermen bij te sturen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik noteer dat het dossier nog niet is afgesloten en dat er verder moet worden overlegd. Verder stel ik vast dat pas op 1 maart een informele vergadering is gehouden waarop de minister kennis heeft kunnen nemen van het plan van minister Verwilghen. Er is dus geen voorafgaand overleg geweest, en dat verwondert me.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is juist dat er geen voorafgaand officieel overleg is geweest. In het Veiligheidsplan zijn een aantal visies opgenomen die ook in mijn beleidsnota voorkomen. Het zal dus niet zo moeilijk zijn om de consequenties van dat plan in mijn beleid te integreren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het taalgebruik aan de hogescholen en universiteiten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het taalgebruik aan de hogescholen en universiteiten.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het verheugt me dat ik met deze interpellatie dit onderwerp en zijn pijnpunten onder uw aandacht kan brengen. Mijn fractie heeft het daarover al eerder gehad, onder meer in een vraag om uitleg die de heer De Cock kort voor het paasreces heeft gesteld.

Ik wil hier positief beginnen, om elk misverstand te vermijden. Ten eerste : iedereen gaat ermee akkoord dat meertaligheid een immense troef is, als die is geënt op een zo perfect mogelijke beheersing van de eigen taal. Die eigen taal laat toe om met alle nuances informatie te verwerven en te communiceren. De meertaligheid is dan een fenomenale troef.

Ten tweede : het is een goede zaak dat studenten zich op de internationale onderwijsmarkt begeven. Dat is zo voor de hogeschoolstudenten en universiteitsstudenten, en in mindere mate zelfs voor studenten van het secundair onderwijs. Die mobiliteit biedt onze studenten de mogelijkheid om andere talen aan te leren, en daarmee verbonden, een cultuurbad te nemen. Dat zijn dus twee grote pluspunten.

Maar hoe gaan we in de praktijk om met deze mobiliteit ? Hoe lopen die Erasmus-projecten ? Ik stel vast dat er op universitair niveau de voorbije jaren sprake is van een stagnatie, maar de studenten van de hogescholen zijn aan een inhaalbeweging bezig, en vandaag zijn ze even goed vertegenwoordigd in die internationale projecten. Dat is een goede zaak. Verder leert de ervaring me dat studenten die deelnemen aan een Erasmus-project daar doorgaans erg enthousiast over zijn. Onze studenten halen daar meestal zeer goede resultaten. Dat toont nogmaals aan dat we over ons onderwijssysteem fier mogen zijn. Daar worden onze studenten geconfronteerd met nieuwe pedagogische methoden. Men werkt er veel minder ex cathedra, en men krijgt er veel meer persoonlijke opdrachten zoals het opstellen van papers en dergelijke. Onze visitatiecommissies leren ons dat onze ZAP'ers en onze professoren bijna te goed willen werken, maar de studenten te weinig ruimte voor eigen initiatieven geven, en te veel ex cathedra les geven. Die inter-

Vandenbroeke

ationale projecten komen aan deze kritiek dus tegemoet.

Onze studenten bereiden zich dus doorgaans goed voor op hun verblijf in de VS, Portugal, Zweden of Noorwegen. Dat brengt geen problemen met zich mee : bij de start van het academiejaar zijn ze al vertrouwd met de voertaal. Het loopt echter nogal eens verkeerd met buitenlandse studenten die hier een Erasmus-jaar komen volgen. Uit een recente enquête van de Vlhora blijkt dat ongeveer 10 tot 15 procent van de studenten die hier neerstrijken zelfs niet weten dat de voertaal in Vlaanderen Nederlands is. Deze studenten zijn dus niet goed voorbereid, want ze weten zelfs niet hoe het met dat essentiële gegeven van de voertaal staat. Men kan opwerpen dat wij ervoor moeten zorgen dat onze staatsstructuren in het buitenland beter bekend moeten worden. Wie ben ik om me daartegen te verzetten ?

We kunnen ons nu afvragen hoe we het taalprobleem van de buitenlandse studenten die hier komen studeren kunnen aanpakken. Er zijn verschillende mogelijkheden.

De eerste en volgens mij de beste mogelijkheid is dat die studenten zich in het land van herkomst voorbereiden op het Nederlands of reeds in augustus of september naar ons land komen om hier, in de taalcentra die zijn verbonden aan hogescholen en universiteiten, intensieve cursussen Nederlands te volgen. Daardoor zullen ze reeds van bij het begin van een academiejaar in staat zijn lessen in onze taal te volgen. Dit is een mogelijkheid die misschien te weinig wordt benut.

De tweede mogelijkheid is dat men als professor zorgt voor een vertaling van de cursus en die door speelt aan de buitenlandse studenten.

De derde mogelijkheid is dat professoren bereid zijn om buiten de normale lessen nog eens in een andere taal les te geven aan de buitenlandse studenten.

De vierde mogelijkheid die ik zie is dat men afstapt van de basis cursus waarover men beschikt en dat men het systeem van persoonlijk werk voor de buitenlandse studenten ontwikkelt. Men laat hen dan werken rond opdrachten waarover zij verslag moeten uitbrengen in een internationale taal, maar waarbij zij worden verplicht ook een aantal Nederlandstalige bronnen te raadplegen. Een kennismaking met onze cultuur en dus ook onze taal is im-

mers een wezenlijk onderdeel van het Erasmus-project.

Wat volgens het decreet met uitzondering van taal-cursussen en gastcolleges absoluut niet kan, is dat de docenten hun volledige groep studenten, Vlaamse en buitenlandse dus, in een andere taal dan het Nederlands onderwijzen. Toch gebeurt dit stiekem en ik keur deze evolutie af als ik zie tot wat ze zou kunnen leiden. Ik zou in dit verband even willen citeren uit een verslag van de Vlhora : 'In plaats van anderstalige cursussen angstvallig verborgen te houden zouden de hogescholen daarmee naar buiten moeten komen'.

De Vlhora vindt dus dat men promotie moet maken voor het feit dat er in andere talen wordt gedoceerd. Collega's, dit kan niet volgens het decreet. Dergelijke praktijken staan trouwens haaks op de doelstellingen van het Erasmusproject, omdat ze tot gevolg hebben dat buitenlandse studenten die naar hier komen les volgen in een vreemde taal en ons land verlaten zonder ook maar een woord Nederlands te kennen. Daarnaast vind ik het totaal onverantwoord om te doceren in een taal die men niet goed beheerst, omdat op die manier het zo perfect mogelijk overbrengen van de stof met al haar subtiliteiten en nuanceringen in het gedrang komt. Dit vormt dan ook een bedreiging voor de kwaliteit van ons onderwijs.

Ik heb al voldoende andere mogelijkheden opgesomd om de eventuele taalproblemen van buitenlandse studenten aan te pakken, maar deze laatste mogelijkheid actief promoten is volledig uitgesloten.

Mevrouw de minister, voorzitter, collega's, ik heb ter afsluiting een viertal vragen die ik u wil voorleggen.

Moeten de decretale bepalingen inzake taalgebruik op universiteiten en hogescholen al dan niet onverkort worden nageleefd ? Weet de minister dat de bepalingen inzake taalgebruik meer dan eens op al dan niet slinkse wijze worden ontdoken ? Hoe wordt daarop gereageerd en kan dit de aanleiding zijn om de gangbare financiering van de betrokken instellingen in vraag te stellen ? Is het aanvaardbaar dat instellingen zoals bijvoorbeeld de Vlhora de decretale bepalingen negeren en naast zich neerleggen ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, toen de heer Vandenbroecke enkele weken geleden deze interpellatie aankondigde dacht ik dat hij het over iets meer zou hebben dan het Erasmus-project. Toch had ik tijdens zijn toelichting de indruk dat hij het Erasmus-project gebruikt om anderstalig onderwijs aan onze universiteiten en hogescholen in het algemeen onder de aandacht te brengen en er zo op te wijzen dat taal een cultuurelement is en een manier om kennis over te brengen.

Het verheugt me dat de heer Vandenbroecke zijn betoog begon door te zeggen dat taal belangrijk is, zeker als we praten over mobiliteit. Nu wil ik er wel op wijzen dat het niet zo evident is dat buitenlandse studenten via Erasmus-projecten naar Vlaanderen komen. Het Nederlands is immers een moeilijke en geen veel voorkomende taal en Vlaanderen is niet zo groot, met als gevolg dat Vlaanderen buitenlandse studenten niet echt massaal aanspreekt.

Daarnaast wil ik nog graag de volgende kleine bedenking maken. Het is niet zo dat onze studenten die naar het buitenland gaan goed zijn voorbereid op de vreemde talen. Studenten die naar Finland, Zweden, Italië of Spanje gaan hebben over het algemeen totaal geen kennis van de daar gesproken taal op het ogenblik dat zij hier vertrekken. Het is dus niet zo dat Vlamingen die naar het buitenland gaan zich zeer goed voorbereiden en buitenlanders die naar ons komen dat helemaal niet doen. Wat wel essentieel is aan Erasmus is dat men inderdaad de taal en de cultuur van het gastland leert kennen. Daarom moeten wij er dus voor zorgen dat de buitenlandse studenten zich het Nederlands tijdens hun verblijf zo goed mogelijk eigen maken.

Ik wil even ingaan op de vraag hoe wij tegen anderstalig onderwijs aan onze hogescholen en universiteiten aankijken. Onder het motto dat andere talen belangrijk zijn vraag ik me af of de decretale bepalingen, en specifiek de 20-percentregel, nog houdbaar zijn. Vlaanderen is een van de weinige gebieden waar die nog zo strikt wordt toegepast. Ik wil hiermee niet zeggen dat de opleidingen volledig in een andere taal moeten worden gegeven en dat het niet meer mogelijk zou zijn de opleidingen volledig in het Nederlands te volgen.

Talen zijn belangrijk, en als we studenten willen voorbereiden op projecten zoals Erasmus, dan moeten we ons afvragen hoe het is gesteld met het taalonderricht aan onze hogescholen en universiteiten. Is het niet zo dat men wordt gedropt in een universiteit of hogeschool en een Engels- of ander-

stalig handboek in de handen gestopt krijgt, omdat docenten ervan uitgaan dat men dit kan lezen en begrijpen, maar dat er verder nog zeer weinig specifiek taalonderricht wordt gegeven ?

De Vlaamse studenten appreciëren ten zeerste het gebruik van andere didactische werkvormen. Ik heb vastgesteld dat het vooral de Vlaamse studenten zijn die bijvoorbeeld in werkcolleges het gebruik van het Nederlands afzweren om in kleine groepjes in de vreemde taal met de buitenlandse studenten te communiceren omdat dat voor de Vlaamse studenten interessant is.

Mijnheer de voorzitter, ik wil nog een oproep lanceren. Ons klein landje heeft door de eeuwen heen altijd opengestaan voor de rest van de wereld. Laten we dat zo houden.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik zou willen beginnen met mijn slotoproep : doe de deur verder open, maar bak de ruimte erachter af, zodat men een en ander kan begeleiden.

Ik vind het erg belangrijk dat onderwijs, ook hoger en wetenschappelijk onderwijs, in het Nederlands gebeurt. Het Nederlands is een cultuurtaal, maar moet tegelijk een wetenschapstaal zijn wil het niet verworden tot een regionaal taaltje. We moeten dus alles in het werk stellen opdat het wetenschappelijk onderzoek grotendeels in het Nederlands zou gebeuren, anders zal er een verarming van het Nederlands optreden.

De decretale bepalingen zoals die nu bestaan zijn niet zozeer ingegeven door die laatste bekommernis. Ze zijn het restant van de essentiële taalstrijd die Vlaanderen heeft gevoerd, een strijd om binnen België een identiteit af te dwingen. Vanuit die achtergrond is het begrijpelijk dat onze taalwetgeving, ook in het hoger onderwijs, erg strikt is. Ook vanuit sociale overwegingen was en is het belangrijk dat het onderwijs in het Nederlands voldoende wordt gegarandeerd. De toegang tot wetenschap en onderwijs moet immers gegarandeerd kunnen blijven voor iedereen in zijn eigen taal : iedereen moet die gelijke kansen blijven krijgen.

Vlaanderen heeft echter zijn plaats verworven in België. Het is belangrijk dat het hoger en wetenschappelijk onderwijs in Vlaanderen een plaats afdwingt in Europa en de wereld. Vanuit dat perspectief moeten we op een andere manier leren omgaan met het gebruik van het Nederlands en de

Sannen

taalwetgeving in verband met het hoger onderwijs. Ik pleit dus voor een kritisch bekijken van de huidige decretale regelgeving. We moeten openlijk over deze nieuwe feitelijkheid en de reden daarvan durven praten, ook al gaat dit in tegen de decretale regels. Ook de Vlhora moet dat kunnen. We moeten nagaan hoe we onze strikte regels inzake taalgebruik in het hoger onderwijs nauwer kunnen laten aansluiten bij de Europese noden, opdat Vlaanderen ook inzake hoger onderwijs een plaats zou krijgen in Europa. Dat moet verder gaan dan Erasmus.

Ik ga akkoord met de heer Vandebroeke dat buitenlandse Erasmus-studenten een cultuur- en een taalbad moeten krijgen, maar ik ben ook gecharmeerd door het grote aantal Europese studenten in een Nederlandstalige, kleine universiteit als die van Maastricht. Dan denk ik in de eerste plaats aan de faculteit Economie. De uitstraling die deze faculteit in Europa heeft is slechts mogelijk geworden doordat men een iets bredere kijk had op het gebruik van het Nederlands binnen het universitair onderwijs. In het kader van de optimalisering van dit onderwijs, waardoor Vlaanderen sterke opleidingspolen zal krijgen, moet het mogelijk zijn die polen een grotere Europese uitstraling te geven. Op dat ogenblik moeten we op een andere wijze omgaan met het taalgebruik. Mevrouw de minister, bent u bereid om in de loop van deze zittingsperiode de huidige regelgeving over het taalgebruik in het hoger onderwijs te evalueren ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, alvorens op de concrete vragen te antwoorden wil ik eerst enkele kanttekeningen maken. De uiteenzettingen van de sprekers leren me dat er sprake is van heel wat nuances.

De internationale uitwisselingen van studenten gebeuren niet meer uitsluitend in het kader van het Erasmus-programma. Uitwisselingen in het kader van andere Europese programma's, van eigen bilaterale akkoorden, van ontwikkelings samenwerking en van de Euregio's, kortom, in het kader van de groeiende globalisering van het maatschappelijke leven, maken van ons tertiair onderwijs in veel gevallen een smeltkroes van culturelen en talen. Studenten gaan inderdaad naar buitenlandse instellingen om er met de cultuur kennis te maken : dat is belangrijk voor hen en ze vertonen er veel interesse in. Maar ze gaan vooral om zich binnen het stu-

diegebied te vervolmaken en wegens de meerwaarde en de kwaliteit van de gekozen opleiding. Als men de situatie bespreekt moet men rekening houden met die twee elementen.

Wat we aan onze eigen studenten niet vragen, namelijk dat ze de taal van het gastland leren en spreken, kunnen we moeilijk opleggen aan de buitenlandse studenten die hier komen studeren. De vraag rijst natuurlijk wat men verstaat onder het kennen van een taal : terzake zijn er dus enige nuances nodig. Zo is het bijvoorbeeld niet voor de hand liggend dat de vele Vlaamse studenten die voor één semester in Finland studeren of een aantal modules volgen aan onderwijsinstellingen in de Baltische staten, zich de taal van het gastland volledig eigen maken. Deze studenten gaan erheen omdat ze weten dat ze er een kwalitatief hoogstaand programma kunnen volgen in een taal die ze kunnen begrijpen. Dat is een vaststelling.

Of dit goed is, is dan weer een andere discussie. Als de Vlaamse overheid zonder meer zou eisen dat buitenlandse studenten slechts worden toegelaten indien ze een zekere kennis hebben van het Nederlands, dan missen onze Vlaamse studenten die niet mobiel zijn de internationale contacten en gaat de internationalisering grotendeels voorbij aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Dat risico kunnen we niet lopen. Voor studenten die hier blijven is de komst van die buitenlandse studenten een belangrijke ervaring : dit is een belangrijk aspect in de internationalisering.

Dit betekent niet dat we de buitenlandse studenten niet in contact moeten brengen met onze taal en cultuur. De instellingen spannen zich in het algemeen zelf in om buitenlandse studenten die een studieperiode aan Vlaamse hogescholen en universiteiten doorbrengen een taalbad Nederlands te geven. Ook ons staatsbestel wordt aan deze studenten in het algemeen op een vrij goede wijze uitgelegd. Bovendien volgen ze steeds een korte module over de Vlaamse geschiedenis en cultuur. De instellingen zijn er zich immers van bewust dat de buitenlandse studenten in hun eigen land een ambassadeursrol voor Vlaanderen kunnen vervullen. Dat is nog een bijkomend, niet onbelangrijk aspect. Er is dus sprake van een wederzijdse beïnvloeding tussen diverse actoren. Al deze elementen moeten we in het achterhoofd houden bij het ten gronde voeren van de discussie.

Navraag bij de huidige of toekomstige EU-lidstaten leert ons dat in al deze landen de onderwijstaal in principe de taal van het land is. In de Vlaamse onderwijsdecreten worden hierop een aantal uit-

Vanderpoorten

zonderingen toegestaan. In tegenstelling tot onze regelgeving – en dat is wel belangrijk – zijn het in een aantal landen echter de instellingen zelf die in functie van de noden kunnen beslissen in welke taal bepaalde onderwijsprogramma's of -modules worden aangeboden.

Zoals u weet is dit bij ons niet het geval. Aan de Vlaamse hogescholen en universiteiten worden alle verplichte vakken van de eerste en tweede cyclus in het Nederlands aangeboden, conform de decreetsbepalingen. Om aan de behoeften van de buitenlandse uitwisselingsstudenten te voldoen worden door sommige departementen of faculteiten vakken in het Engels gedoceerd. Meestal gaat het hier enkel om keuzevakken. Studenten kunnen, indien ze dit wensen, deze vakken vermijden en hun volledig curriculum in het Nederlands volgen. Niet alleen de regeringscommissarissen kijken er streng op toe dat de decretale bepalingen inzake het taalgebruik worden nageleefd: ook studentenvertegenwoordigers en docenten zorgen in de instellingen via de onderwijscommissies voor de bewaking van de mogelijkheid om op het eerste- en tweedecyclusniveau elke opleiding volledig in het Nederlands te kunnen volgen.

Dit wil niet zeggen dat er aan onze instellingen geen voorstanders zijn om meer Engelstalige vakken in de programma's op te nemen. Engelstalige programma's of programma-onderdelen trekken ten eerste meer buitenlandse studenten aan. Dat is onder meer van belang voor een nieuwe trend in het hoger onderwijs. Mobiliteit blijft immers voor veel studenten een dure aangelegenheid en is zo op het tweedecyclusniveau niet eens nodig. Ten tweede maken deze programma's onze studenten vertrouwd met de taal van de wetenschap die het Engels nu eenmaal is. Dat kan natuurlijk niet het doorslaggevend element zijn.

Ik antwoord nu op de concrete vragen van de heer Vandenbroeke. Het is evident dat de hogescholen en universiteiten de decretale bepalingen, ook inzake het taalgebruik, correct dienen na te leven. Zowel artikel 53 van het hogescholendecreet als artikel 61 van het universiteitendecreet bieden evenwel enige soepelheid ten overstaan van de algemene regel dat het Nederlands de onderwijs- en bestuurstaal is in de hogescholen en de universiteiten. Onder meer met betrekking tot opleidingsprogramma's specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten kunnen onderwijsactiviteiten in een andere taal worden gedoceerd en geëxamineerd. Dit mag evenwel geen afbreuk doen aan het recht van

de student om te allen tijde een volledige basisopleiding te kunnen volgen en de examens in het Nederlands af te leggen. Dit recht verhindert echter niet dat een hogeschool of universiteit, mits de instemming van de studenten, opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands aanbiedt. De initiatieven van de hogescholen en universiteiten inzake internationalisering, onder meer in het kader van het Erasmus-programma, confronteren evenwel de instellingen met twee knelpunten.

De instroom van de buitenlandse studenten mag niet leiden tot een apartheidssysteem van Vlaamse en buitenlandse studenten. Op die wijze wordt immers volledig voorbij gegaan aan twee kerndoelstellingen van de internationale studentenmobiliteit, namelijk een maximale interactie tussen de studenten en een optimale integratie van de buitenlandse studenten in de Vlaamse cultuur tijdens hun verblijf hier. Zoals ik reeds heb aangegeven nemen de instellingen reeds initiatieven om het knelpunt inzake taalbeheersing te minimaliseren en de buitenlandse studenten vertrouwd te maken met de Nederlandse taal en de Vlaamse cultuur.

We stellen vast dat de aantrekkelijkheid van het Nederlands in internationaal perspectief niet optimaal is voor buitenlandse studenten. Uit het Vamos-onderzoek dat de Vlhora heeft uitgevoerd in opdracht van de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek blijkt dat onze onderwijsprogramma's in het Nederlands niet het verhoopte succes kennen bij de buitenlandse studenten. Dit kan een hypothese leggen op de instroom van buitenlandse studenten en dus op volwaardige participatie van de Vlaamse hogescholen aan het internationale uitwisselingsgebeuren.

Rekening houdend met deze knelpunten moeten we zoeken naar een evenwicht tussen enerzijds het profileren van het Nederlands en van de Vlaamse cultuur en anderzijds het faciliteren van het aantrekken van buitenlandse studenten.

Ik acht het dan ook nuttig om deze problematiek, onder andere met het oog op de geplande evaluatie van het hogescholendecreet, als een wezenlijk aandachtspunt te behandelen. De heer Sannen heeft daarnet gevraagd of ik bereid ben om dit decreet te bekijken en te evalueren. Ik veronderstel dat dit antwoord als een aanzet hiertoe kan worden beschouwd.

Ik wil ook nog even ingaan op de andere vragen van de heer Vandenbroeke. Het is me niet bekend of hogescholen of universiteiten de reglementaire bepalingen inzake het taalgebruik – al dan niet op

Vanderpoorten

een slinkse wijze – ontduiken. Het nagaan van de reglementaire orthodoxie binnen de hogescholen en de universiteiten behoort tot de opdracht van de commissarissen van de Vlaamse regering. De commissarissen hebben me inzake het taalgebruik nog geen problemen gemeld.

De Vlhora moet, net zoals elke rechtsonderhorige persoon of instantie, de decretale bepalingen naleven. Ik heb geen weet van doelbewuste initiatieven of standpunten van de Vlhora die tegen decretale of andere reglementaire bepalingen indruisen. Ik zal het bewuste krantenartikel waarover de heer Vandenbroeke het hier heeft gehad, tijdens mijn volgend onderhoud met de Vlhora uiteraard ter sprake brengen. Ik zal de Vlhora tegelijkertijd ook om een uitgebreid standpunt terzake vragen. Ik zal dit thema overigens ook met de VLIR bespreken. Dit is terloops al gebeurd, maar nog niet in de vorm van een officieel agendapunt.

Ik zal de door de heer Vandenbroeke aangehaalde problematiek uiteraard ook aan de regeringscommissarissen van de hogescholen en van de universiteiten voorleggen. Dit zal gebeuren tijdens mijn eerstvolgende periodieke onderhoud met de commissarissen.

De heer Van Baelen heeft tevens gealludeerd op het taalonderricht na het secundair onderwijs. Ik kan enkel stellen dat het hier om individueel sterk verschillende problemen gaat. Normaal gezien moeten scholieren die het secundair onderwijs verlaten over een voldoende basis beschikken om hun talenkennis verder te ontwikkelen. Ze worden in het hoger onderwijs geconfronteerd met taken waarvoor ze teksten in vreemde talen moeten lezen en gebruiken. Dit zou geen problemen mogen opleveren. We weten echter dat dit voor sommige studenten wel het geval is. De meeste hogescholen en universiteiten voorzien overigens in bijkomende taallessen. Door middel van deze lessen kan op een vrij eenvoudige manier de in het secundair onderwijs verworven kennis worden bijgeschaafd. Dit vergt van de betrokken studenten uiteraard een bijkomende inspanning. Willen ze echter hun diploma behalen, dan kan het soms noodzakelijk zijn om bijkomende inspanningen te leveren.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik wil hier even duidelijk stellen dat het niet mijn bedoeling is om be-

paalde instellingen of personen te stigmatiseren, laat staan om een heksenjacht te ontketenen. Waar het dan wel om gaat, kan ik in drie korte puntjes samenvatten.

Het gaat hier om een pijnpunt, een gevoelig thema waarvoor we als kleinere gemeenschap bijzonder attent moeten zijn. Zoals uit uw antwoord is gebleken, zijn er echter tal van mogelijkheden om dit probleem aan te pakken. Ik heb echter in het bijzonder willen waarschuwen voor mogelijke uitwassen. We mogen dit niet laten gebeuren, laat staan aanmoedigen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Het antwoord van de minister verheugt me. De minister erkent de nieuwe behoeften, evoluties, situaties en problemen waar onze universiteiten en hogescholen momenteel op stoten. De minister heeft tevens de bereidheid getoond om de huidige regelgeving aan deze nieuwe problematieken te toetsen en na te gaan of hieraan in het kader van de evaluatie van het hoger onderwijs enig gevolg moet worden gegeven.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik ben het eens met de heer Vandenbroeke dat uitwassen niet kunnen. Het parlement kan uiteraard de 20-percentregeling na een grondig maatschappelijk debat aanpassen. De minister heeft evenwel enkel naar het hogescholendecreet verwezen. De heer Sannen heeft het echter over een mogelijke hervorming van het hoger onderwijs gehad. Ik ben het hiermee eens. Het lijkt me zinloos om slechts één van de twee pijlers te hervormen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Deze evaluatie van het hogescholendecreet is een geschikt moment om ook andere onderwerpen ter sprake te brengen. Het gaat dan immers om een optimalisatie die aan bepaalde andere aanpassingen kan worden gekoppeld. Het hoger onderwijs moet uiteraard wel in zijn globaliteit worden bekeken. Het decreet voorziet in een evaluatie van het hogescholendecreet. De discussie over mogelijke hervormingen moet uiteraard breder worden gevoerd.

De voorzitter : Ik wil allereerst duidelijk stellen dat het antwoord van de minister me ook tevreden heeft gesteld. Ik vind het echter gevaarlijk om decreten in verband met het taalgebruik in het onderwijs te wijzigen. Dit zou een aanzet kunnen zijn om

Voorzitter

het Nederlands een tweederangsrol toe te bedelen. De vraag is uiteraard hoe ver men hierin wil gaan.

De minister heeft gesteld dat de huidige regelgeving de onderwijsinstellingen al ruime mogelijkheden biedt om eigen initiatieven te ontwikkelen. Indien men hierdoor voor bepaalde gelegenheden een andere taal kan gebruiken, beschouw ik dat als een verregaande tegemoetkoming aan de vragen van de buitenlandse studenten. Bovendien snijdt de internationalisering langs beide kanten. Als onze studenten naar vreemde landen willen gaan, dan leren ze de taal van dat vreemde land om ginds cursussen te kunnen volgen. We mogen normaliter dus verwachten dat studenten uit andere landen hetzelfde doen.

Ik vind het alleszins zeer belangrijk dat elke jongere in Vlaanderen gelijke kansen heeft. Het moet als een paal boven water staan dat het taalgebruik dit nooit in het gedrang mag brengen. Ik sta ervoor open om de situatie naar aanleiding van bepaalde evaluaties te bekijken. Misschien zijn lichte wijzigingen wel aangewezen. Indien we hier echter stellen dat die aanpassingen er moeten komen, dan zetten we een gevaarlijke poort open. In dat geval zou ik sterk vrezen voor de gevolgen voor onze eigen taal.

Indien we te grote tegemoetkomingen goedkeuren, zullen we de positie van het Nederlands in Europa verzwakken. Het Nederlands kan enkel een volwaardige taal blijven indien het niet enkel een cultuurtaal is, maar ook een wetenschappelijke taal.

Het was enkel mijn bedoeling die vrees even te verwoorden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Vandenbroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problematiek van de contingentering van artsen en tandartsen en de toegang tot de opleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problematiek van de contingentering van artsen en tandartsen en de toegang tot de opleiding.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zou de aandacht willen vestigen op een probleem dat de studenten aan medische faculteiten bezighoudt en waarover zij me hebben aangesproken. Het probleem betreft de contingentering van de artsen en de tandartsen vanaf 2004 en het huidige onevenwicht tussen de instroom van studenten en de toekomstige uitstroom van afgestudeerden.

De contingentering is op federaal niveau bij wet van april 1996 ingevoerd. Ze betekent een beperking van het aantal afgestudeerde artsen die een Riziv-nummer zullen ontvangen. De maatregel is toen op federaal niveau genomen om de plethora tegen te gaan en om de uitgaven in de sociale zekerheid beter te kunnen beheersen. Het uitgangspunt was dat meer artsen ook meer prestaties zullen genereren. Dit doet hier verder echter niet terzake.

Er zijn eigenlijk twee problemen. Het eerste probleem is de tijdens de vorige legislatuur ingestelde toelatingsproef. Het tweede probleem is de contingentering die vanaf 2004 zal aanvangen.

Om te voorkomen dat een groot deel van de afgestudeerde artsen na zeven of zelfs negen jaar studeren hun beroep niet kunnen uitoefenen, heeft het Vlaams Parlement, onder impuls van de vorige minister van Onderwijs, besloten een toelatingsproef in te stellen. De tandartsopleiding is hier toen ook bij betrokken, hoewel het probleem voor de tandartsstudenten niet zo extreem was. Het doel van de toelatingsproef is enerzijds het beperken van de instroom van studenten geneeskunde en tandheelkunde en anderzijds het afstemmen van diezelfde instroom op de door de federale minister voorgestelde contingenten.

Nu, enkele jaren na het in voege treden van deze nieuwe regeling, rijst een probleem dat men eigenlijk had kunnen verwachten. De huidige instroom

Matthijs

aan studenten is nog steeds groter dan het aantal studenten die later een erkenning zullen krijgen en die, met andere woorden, vanaf 2004 het beroep van arts zullen mogen uitoefenen. Dit onevenwicht tussen de huidige kandidatuursjaren en de contingenten voor 2004, 2005 en 2006 verschilt van jaar tot jaar, maar blijft duidelijk bestaan. Dit betekent dat een groot aantal studenten dreigen uit de boot te vallen en vanaf 2004 geen Riziv-nummer zullen ontvangen.

Ik heb aan mijn vraag om uitleg een bijlage met cijfermateriaal toegevoegd. Deze bijlage bevat overigens een foutje, waar ik nog op zal terugkomen. De derde kandidatuur telt 605 studenten, waarvan er 420 een erkenning zullen krijgen. De tweede kandidatuur telt 536 studenten tegenover 390 erkenningen. De eerste kandidatuur telt 427 studenten tegenover 360 erkenningen. De afstemming is in dit laatste jaar blijkbaar al wat beter gelukt dan in de twee voorgaande jaren.

Het advies van 7 januari 2000 voorziet in het geval van een overschrijding in een aantal bijkomende erkenningen. Deze bijkomende erkenningen worden evenwel afgetrokken van het aantal beschikbare plaatsen voor het volgende jaar. Dit betekent dus dat in 2005 niet 390, maar slechts een 200-tal plaatsen beschikbaar zullen zijn voor die 536 personen. Vorig jaar startten er 427 studenten de lessen van de eerste kandidatuur. In 2006 zullen er voor hen 360 plaatsen beschikbaar zijn. Hoewel we deze cijfers met de nodige omzichtigheid moeten gebruiken, mogen we toch stellen dat deze cijfers over de instroom en de uitstroom al wat beter op elkaar aansluiten. Als alle afgestudeerden in 2004 en 2005 worden erkend, dan zullen er in 2006 slechts een 30-tal erkenningen mogelijk zijn. Dat zijn natuurlijk prognoses, die de werkelijkheid echter ongetwijfeld dicht zullen benaderen.

In studentenmiddens heerst er bezorgdheid over deze zaak. Men wil dat het beleid initiatieven neemt om de contingenten voor 2004, 2005 en 2006 aan te passen, zodat iedereen die nu studeert later ook effectief het beroep zal kunnen uitoefenen. Die doelstelling ligt trouwens aan de basis van de goedkeuring van de toelatingsproef tijdens de voorbije zittingsperiode. Voor mezelf en mijn fractie is het niet meer dan logisch dat een beperking van de uitstroom een beperking van de instroom rechtvaardigt, en dat beide zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd. Ook bepaalde studentengroepen pleiten voor de invoering van een numerus fixus zolang de contingentering bestaat. Nadien, als

die contingentering is afgeschaft, willen ze de invoering van een numerus clausus.

Mevrouw de minister, ik spreek geen oordeel uit over dit voorstel. Ik wil hier enkel het probleem aankaarten, en u vragen wat u daaraan wilt doen. Zult u daarover met de federale minister van Volksgezondheid overleggen? En kunt u duidelijkheid scheppen voor de geneeskundestudenten die op dit ogenblik hun kandidatuursjaren afwerken?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik hoop dat we het parlement en de minister niet vragen om alle studenten de garantie te geven dat de succesvolle beëindiging van hun studies automatisch het recht oplevert om ook het beroep uit te oefenen dat in het verlengde van die studies ligt. Doen we dat wel, dan zadelen we onszelf met een onmogelijke taak op. Het is overigens nog maar de vraag of alle studenten ook effectief dat beroep willen uitoefenen. Verder wil ik waarschuwen voor de neiging om academische opleidingen te reduceren tot beroepscholen van een hoog niveau. De heer Matthijs komt daaraan tegemoet.

Als ik de heer Matthijs goed heb begrepen, dan pleit hij voor een numerus clausus. Hij zegt wel dat hij geen oordeel uitspreekt over de concrete voorstellen, maar hij vindt wel dat de instroom ongeveer gelijk moet lopen met de uitstroom en de toegang tot het beroep. Wel, dat voorstel komt neer op de invoering van een numerus clausus, en hij moet daar dan maar duidelijk voor durven uitkomen. De ervaring van Nederland leert ons dat de invoering van een numerus clausus niet altijd garandeert dat aan de behoeftes wordt voldaan. In Nederland zit men met ernstige problemen.

Ik verdedig zeker niet de invoering van een numerus clausus. Ons standpunt over de toelatingsproef moet ik niet herhalen, want iedereen kent het. Ik ben blij dat we daarover uitvoeriger zullen kunnen discussiëren als we de regelgeving over de toegangsproof zullen aanpassen. Die toegangsproof bestaat nu eenmaal, en we zullen daar constructief aan meewerken. Iedereen weet echter dat we liefst nooit een toegangsproof hadden gezien, en dat we een geheel andere aanpak verdedigden. Ik hoop wel dat de minister het standpunt dat instroom, uitstroom en toegang tot het beroep even groot moeten zijn, niet overneemt, want dat zou ons snel op weg naar de invoering van een numerus clausus zetten, en dat is iets wat moet worden vermeden.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik ben verheugd om met de vraag van de heer Matthijs, en zijn cijfermateriaal is erg interessant. We herinneren ons ongetwijfeld allemaal de discussie van enkele jaren geleden. Mijn fractie en ikzelf waren toen tegen de toelatingsproef gekant, want dat druist in tegen de academische waarden en de vrijheid van studiekeuze. Dat standpunt werd door mijn toenmalige partijvoorzitter, die geneesheer is, niet gedeeld ! Dat heeft toen even tot een controversale geleid.

Mevrouw de minister, hoe staat het met de regeling die bij de Franstaligen gangbaar is ? Is het juist dat ze nog altijd pas na de beëindiging van de drie kandidatuurjaren een studieheroriëntering kunnen overwegen ? En beschikt men over de cijfers voor het Franstalig onderwijs ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Laat ons duidelijk zijn : de huidige minister heeft destijds het VLD-standpunt over de toelatingsproef zeer goed vertolkt. Straks, als men het over een numerus clausus zal hebben, zal ze dat zeker opnieuw doen.

Vooreerst wil ik opmerken dat we erg blij mogen zijn met de hoge slaagcijfers voor de toelatingsproef. Ten tweede wil ik benadrukken dat men met cijfers kan bewijzen wat men wil. Het is essentieel dat men de cijfers correct interpreteert. Het kan niet dat men gewone optelsommen maakt, zonder rekening te houden met overdrachten. Men moet rekening houden met diegenen die niet tot het beroep willen toetreden, met diegenen die doctoreren en met diegenen die specialiseren en naar het buitenland vertrekken. Als men de rekensom correct maakt, dan moet men, op basis van uw redenering, ervoor pleiten om de instroom groter te maken. Maar u hebt zelf de toelatingsproef georganiseerd !

De heer Erik Matthijs : Ik heb hier toch duidelijk gesteld dat deze cijfers voor interpretatie en discussie vatbaar zijn. Het federale niveau heeft de contingentering opgelegd. Ik heb hier enkel de onrust bij bepaalde studentenkringen willen verwoorden. Dat is het enige signaal dat ik wil geven.

De heer Ludo Sannen : U hebt gesteld dat de instroom en de uitstroom zo veel mogelijk op elkaar moeten aansluiten. Dat hebt u toch gezegd ?

De heer Erik Matthijs : Dat was inderdaad de onderliggende visie van diegenen die de toelatingsproef hebben goedgekeurd. Als u de verslagen van de debatten herleest, zult u dat merken. Men wilde vermijden dat mensen zeven of acht jaren studeren, maar daarna niet de mogelijkheid zouden krijgen om het beroep uit te oefenen. Dat zou pas onrechtvaardig zijn !

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zal hier niet ten gronde op de zaak ingaan. Dat kan als we het decreet bijsturen dat de toelatingsproef regelt.

Ondertussen liggen er een aantal cijfers voor. Ik zal proberen om die in hun juiste context te plaatsen. Er moet hoe dan ook contact worden opgenomen met de federale collega's om alle aspecten van de problematiek te bespreken. Verder moeten we beschikken over alle gegevens, en dat zal pas binnen enkele maanden het geval zijn. Het is bijvoorbeeld nodig de slaagresultaten te kennen van het aangepaste toelatingsexamen dat dit jaar wordt georganiseerd. Ten slotte wil ik beschikken over de analyse van de studiecariëre van de generaties die slaagden voor het toelatingsexamen in de jaren 1998 en 1999.

Het toelatingsexamen van 1997 heeft niet het door de vorige regering verhoopde resultaat opgeleverd. Dat heeft twee oorzaken. Ten eerste : de wetenschappen behoorden niet tot de examenstof, en dat leidde ertoe dat het beoogde effect werd gehalveerd. Ik ben van oordeel dat het arrest van het Arbitragehof geen afbreuk mag doen aan de bedoeling van de Vlaamse regering, en de federale regering zal daarmee rekening moeten houden. Daarover zal ik met de federale minister overleggen. Ten tweede : er waren een vrij groot aantal niet-geslaagden in de eerste kandidatuur van het academiejaar 1996-1997. Die studenten waren vrijgesteld van deelname aan de toelatingsproef voor hun herkansing in het academiejaar 1997-1998.

De slaagresultaten voor het examen van 1999 leren ons dat deze generatie probleemloos moet kunnen doorstuderen tot in 2006, en het totale aantal afgestudeerden zal een beetje onder het federaal opgelegd contingent blijven. Als ik zeg 'probleemloos', dan bedoel ik dat zuiver cijfermatig, en heb ik het niet over de grond van de zaak. Desondanks blijft verder overleg met de federale overheid aangewezen om redelijke akkoorden af te sluiten over de contingentering. Velen zijn met die contingentering

Vanderpoorten

niet gelukkig, maar ze bestaat nu eenmaal. Ik wil dat overleg niet beginnen vooraleer duidelijk is welke resultaten de Franse Gemeenschap kan voorleggen. De heer Vandenbroeke heeft terecht opgemerkt dat pas op het einde van het lopende academiejaar de medische faculteiten van de universiteiten van de Franse Gemeenschap een beperking zullen moeten invoeren. Dit, en de bijsturing van het examen bij ons, zijn belangrijke elementen die we bij de cijfers moeten voegen als basis voor het overleg met de federale ministers.

Ten slotte wil ik meedelen dat ik de instroombeperking voor artsen en tandartsen, maar ook voor de burgerlijk ingenieurs, opnieuw wil evalueren in het kader van een veralgemeend en aangepast toegangsbeleid, en rekening houdend met de problematiek verbonden aan de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs en met het doel het hoger onderwijs te optimaliseren. Vanaf het eerste ogenblik heeft de nieuwe Vlaamse regering er geen geheim van gemaakt dat ze rekening wil houden met dit probleem. We zijn nooit gelukkig geweest met de wijze waarop het toelatingsexamen destijds is ingevoerd, en we willen deze zaak in zijn geheel evalueren. Ik wil me hier nog niet uitspreken over eventuele conclusies, maar een globale evaluatie komt er.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, wat u hier aankondigt, is erg belangrijk, en uw antwoord komt aan mijn bekommernis tegemoet. U stelt vast dat de slaagresultaten van de toelatingsexamen van 1999 aansluiten bij het contingent van 2006. Ik wil nogmaals zeggen dat we de toelatingsexamen hebben goedgekeurd omdat de contingentering er was, en dat de Vlaamse Gemeenschap op dat ogenblik de juiste beslissing heeft genomen. Dat maak ik ook uit uw antwoord op.

Ten tweede wilt u de resultaten zien van de Franse Gemeenschap. Dat kan ik mij best voorstellen, maar die resultaten hebben geen belang bij uw evaluatie omdat de contingentering apart is bepaald voor Vlaanderen en Wallonië.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Matthijs, als we overgaan tot een evaluatie, dan zijn dat toch wel belangrijke elementen. We kunnen niet genoeg vergelijkbare informatie over de situatie op andere plaatsen hebben. Fouten moeten immers worden vermeden.

Het is dus een kwestie van enkele maanden en dan kunnen we de zaak bespreken met de collega's.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.18 uur.*
